

Տարեկան դինն է	130	գոշ
Վեղամեսայ ,,	70	,,
Եռամեսայ ,,	40	,,

Մէկ ծանուցումը տալիս 80 փարս է :

Ատորադրու թիւնները կանխիկ են :

Ատորադրու թիւնները ամեն ամսայն 1 ին
եւ 16 ին կր սկսիլ :

Դուրս ելլածպէր լռագիշերեալն ճամբուն
ճախը ամեն մէկ թխին համար 20
փարա է :

1. Կաղնիո վերաբերեալ Դամակ կամ ող
նէ էից զրուծին, լաճադրին արտա
նւորելի : Էւ ամեն ճամբուն ճախ
քը լսիողին վայր է :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

புதுநகரம்

ԿՐՍՏԱՆԴՆՈՒԳՕԼԻՄ 25 ՅՈՒԼԻՍ

Նորկաստանէն եկած միւրջին լուրերը կը ծանուցանեն, թէ անդրկովկան զորքերը քանի մը նոր յաղթութիւններ ալ բերեալ ապստամբներուն ժայ: Սորէ կաթայի մէջ դաւադրութիւն մը երեւան ելելով՝ անդւոյն Հնդկի ղօրաց ղէնքերն առնելիք են, եւ բնակիչներն ալ մեծ վտիռի մէջ են: Սա դաւաժան մէջ ալ ապստամբութիւն ելելով, անդրկովկան նոյն դաւաժան առջն Հնդկութեան հորը բռնիք բանադիր են եւ անոր կուսակիցներուն ալ գէնքերն առնիք են:

Ապտոմոմենտին մեծ մասին ապա-
տանարան եղած Տէհի քաղաքը դեռ
պաշարված է անգղիացիներին: Պէրնարո
գորտալեար յունիս 4/16 ին երկու ան-
դամ զարկեր է ապտոմոմենտին օր քաղա-
քին դռնս իր վրայ յարձակերէին, եւ
քաղաքն ատնելու համար նոր զօրքերու
կ'ապասէր:

Աղէքսանդրիայի օսմաննան շոգենաւ-
 լին ծաւրայ ելաճ առնել լուր ելիր էր
 հոն թէ անգղիացիք Տէհլիի տիրեր են,
 եւ արդտարճերուն ալ սիրտը վախ մտեր է:

[illegible]

Անդդեղի լուսդիւնները գրեթէ մինակ
 Զոքկատանի դործերուն զբաղած են :
 Ետտեղը զանազան տեսակ առաջարկու-
 թիւները կրնն են անդկաղ ապստամբու-
 թիւները ստատկապէս գաղելու ժամը , եւ
 ուղի երկիւնքները վարատած են : Երդէն
 ձևուր առնրթած հզօր միջոցներն թէ
 կառավարութիւնը եւ թէ Ժողովուրդը
 անտարափոյս են օր ապստամբութիւնը
 չուտով եւ դիւրաւ պիտի նուաճվին :

Հեռագրական լուր մը կը ծանու-
ցանէի, թէ Հեղհաստանի ընդհանուր կա-
ռավարիչը՝ Պուշկինն ու Լեզիպոսի ծամ-
բով երևն խրկելովիք զօրքերն չէ ուզեր՝
վատահոլ թիւն ապրով Ենդզիյ կառա-
վարութեան, թէ ապստամբութիւնը զրու-
պելու համար օղնական զօրաց կարօ-
տութիւն չունի:

Չինաստանի մէջ տնրդեախան նաւա-
խումբը քահի մը յաղթութիւններ քրաւ
Չինաց գէմ: Մայիս 28. ին չինաց 26

զինեալ նաւերը գերի բռնեց . 29 ին 13
 նաւ բռնեց : Յունիս 8 ին 2000 ի չափ
 անգղիացի չինաց մէկ բերդը առին եւ ա-
 նոնց 127 նաւը ընկղմեցին որոնց մէջ
 900 Թիւրանօթ կար :

Յուլիս 4/16 ին 1 ղնարայի մէջ մեծ
 ժողով մը եղաւ ուրուն ներկայ էին Զա-
 տարեկաց Խորհրդարանին գրեթէ բոլոր
 անդամները անգամները :

Այս ժողովին նպատակն էր քննել Թե
Հապարակայ խորհրդարանը ինչ միջոց
ներս պէտքէ դարձածէ հսկայները խոր-
հրդարանին անդամ ընդունելու խնդր-
ըը շուտով լուծել ապու համար : Պ .
Քրովիժորտ առաջարկեց , թէ Ժամանակ
է լինցնելու այս խնդրը , որուն վրայ
երկար Ժամանակէ չ'ի վեր վեճ կըլլայ : Այս
առաջարկութիւնը համաձայնութեամբ
ընդունվեցաւ :

Երկրի թաղուհւոյն Գաղղա երթա-
լու զիտաւորութիւնը կ'ստուգվի. բայց
սակ Գլխիքայի Պրիսէէ մայրաքաղա-
քը պիտի ելնէ ի
վիթու եւ անկի Գաղղա տիտի անցնի
յրսէն :

Գաղղեական Մանգու լադերը կը
ճանաչանէ, թէ Մարտիէն կայսեր եւ
Կոստըլոյ թարաւորաց դէմ ներթված
բաւաճանութիւնը յայտնըկըլով Գաղ-
ղիոյ մէջ բռնըվոյ Խառըղիները խա-
ռըղիներէն Սաւաճէի Կոստը-
լէն, Սասարաթի եւ Քամբանկլաւ-
աւուն երեւելի յղափոխականները իրենց
խորհրդակից են եղեր:

Այլ ևս Թորոլին աւաճանդ տրին ապա-
շայ վնձակին վրայօք Ղազգիդ եւ Ռու-
սիդ կառավարո. թեոնց մէջ ծաղաճ ան-
համաձայնութիւնք վերջոյցիս է :

Փարիզին յուլիս 4/16 Թուոլ լուր
կուտան, թէ Գաղղիոյ կառավարութիւն
ը հրաման արկերէն իր Սիշըրկական ծու-
նու նաւախումբին հրամանատար Թորե-
հուար Ժովադարտին որ իր նաւախումբովը
Թուոնուզի առջեւ երթայ : Ուսմէն-Տե-
րօսէ Ժովադարտն ալ զայ ամօջ մէջ պիտի
ըրթայ հոն իր նաւախումբովը :

Ուսանող կայսերական թեմայի ատենադպիր
Է. Նախորդ արտաքին դործոց պաշտոն-
այ Կոնստանդնուպոլսում յուլիս 8/20 թ
Փարիզ հաստ. :

Հոն հասնելէն առաջ՝ Ալեքննա
հանդիպէր է Մեթէսիք իշխանին՝ հեռ
տեսնելովու :

ՆԵՄԵՐՈՒ ԿԱՄԵՐ 1815 ԷՆ Ի ՎԵՐ ԵՆԵ
ԵՄԵՐ ՓԱՐՐԻՎ:

Փարիզէն երեքշաբթի օրը հեռագրով լուր կաւ մայրաքաղաքս, թէ Ա. Նաբոլէոն կայսրը իր Անգղիա ընկեր ճաշատան հարկէն թիկնոր երկու օր եւ ձգեր

Է. ուստի փոխանակ լատ. օգոստ. 3 ին
կրթաշու, 5 ին պիտի կրթայ :

Խոտլայի վերջին ապստամբական
շարժումները բաւական սաստիկ բողբո-
ներ հանեցին Եւգլիյ զէմ, որ ապագային
տուած է քանի մը վտանգաւոր քաղաք-
ական վախճակներու եւ մահաւանդ Պ.
Մածժինին, որ չբաշարիր ապետաբու-
ծիւն գրգռելէ Խոտլոյ մէջ :

Ասով թէ Դոսթըրանայի մէծ գուրքը
իր ընտառանստող զեսպանին ձեռքը խնդ-
րեմ է։ Անշղիղ կառավարութենէն որ վե-
տայիչեալ անձինքը Անղղեայէն վնասովն։
Անշղիղ կառավարութիւնը պատասխան
տուել է թէ երկրին օրէնքը չնրեք այս
հնդիքը կատարել, բայց խոտաւցել է, որ Ա.
Սամէինին լաւ հսկողութեան տակ զնէ։

Արժվե նաև թէ Խոսրիայի թագա-
ւորները մէկ մէկու առաջարկեր են, որ
յիշատելականաց դէմ զինքն ուղահով-
անելու համար գտնակցու թիւն մը բնեն :

Եւ ինչպէս ի վերջում ի վերջում ի վերջում
նախադասութեան մը մէջ
գտնուի :

Աղգիական լռադիր մը լուր կուտայ,
Թէ Պ. Մամճինի վերջին ապստամբու-
թեան գործին մէջ իր բոլոր հարստու-
թիւնը ծախած ու սպառած ըլլալով՝
շաղապական վեանքէ բոլորովին ետ պիտի
շաղկ, հէ իր յիշատակադիրները գրելու
խոյնը Ե

Իտալիոյ մէջ՝ վերջին ապստամբու-
մեան անյաջողութիւնը դեռ չէ՞յուսա-
հատեցուցեր յեղափոխականները:

Ղեկավար Բաբեկ Մեմուշյանը յուլիսի 4/13 թուով լուրհուրայ, թե յուլիսի 2/14-ին գեղերը քաղաքին չըրգիւրուն գեմ նոր փորձեր եղեր են առանց յաճոցիլու :

Սղանիայի փառաճարութիւնը ստա-
րիկ խառութիւն կը գործածէ Լ'ստալու-
իայի մէջ այս օրերու ծաղած Հասարա-
պականիսն ապստամբութիւնը զսակը-
նասին: Բռնելովմ ապստամբները անմի-
շապէս Հրապանի կը բռնըմին:

Փարիզէն յուլիս 9/21 թուով լուր
 լուսան, թէ Հռոմի Պապը հաւանու-
 թիւն տուեր է Սարանիայի մէջ ի նիգելցա-
 լան կայուածները վաճառփիտուն :

Ըմբռնիկացի Միացեալ-Վահանգե-
ռէն եկող լրագիրներն ու նամակաները կը
ճանուցանեն, թէ հոն նստող Անգղիոյ
բնակցանք՝ լորտ Վարիէր՝ իմացուցեր է
Միացեալ-Վահանգեաց կառավարութեա-
նը, թէ Անգղիա պատրաստ է հրաժարե-
լա որ եւ իցէ պաշտպանութիւն կամ երկ-
նակարութիւն բնիկ Սիլվէն Ըմբռնիկացի

Հասարակագետութեանց մէջ՝ սա պայմանաւ որ Միացեալ-Մահանդաց կառավարութիւնն ալ նոյն Հասարակագետութիւններուն շէջօրսութիւնը եւ երկու Ուկրաինացիներուն մէջ վաճառք փոխադրելու ավատութիւնը ապահովօրէն, Լորտ Մարիէր սուտ հանքերէ նմանայն լուրը թէ՛ Մոր Արեւմտայնկառավարութիւնը Քանադայի ծովածոցին մէջ կըլզել մը տուեր է։ Անգղիոյ տէրութեանն է։ Այս լուրը բերող լրագրիները կը ծառնուցանեն նաեւ, թէ լստ. յուլիս 15 ինօրը՝ որ Միացեալ-Մահանդաց ինքնիշխանութեան տարեդարձն է, Միւ-Լորտքի մէջ խառնութիւններ ելերէ որոնք զսպելու համար հարկ եղերէ զօրք՝ զոր-ծածեց։

Տրապիզոնի վերջին շողնաւում լուր
եկաւ Պարսկաստանէն, թէ Վ. շահին
մեծ մայրը մեռեր է լուսհրանի մէջ, հւ
Շահը հրաման քեր է որ երկը օր սուղ
էր լուր Պարսկաստանը մէջ:

[illegible]

Ուրախ թը յուլիս 19՝ կայսերա-
կան հրամանաւ՝

Պոլսից Կիսի փաշան (Կիրիակի)
և ծ եղբորդս անուանեցաւ .
նոսանքի նախնականացաւ .

ՌԵՊՈՐՏԱՅԵՆ ՄԷՆԿԵՐ ՎԻՃԱԿԻ ԱՌԱՆՅՈՒՄԸ
ԿԱՆՈՒՄԵՐՆԻ ՆՈՒՍԱՐԱՐԱՐԱՅ ԺՈՂՈՎՈՅՆ ԱՆԳՈՒՄԸ
ԱՆՈՒՄՆԻԿԱՆ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԻԿԱՆ ԿՈՄՄՈՒՆԻՍՏԻԿԱՆ

Տիտոսէի նախորդ կուսովալ Հաճի
Քեամիլ փաշան պատերձովի պնշտօն
եայ անուանեցաւ փոխանեալ Ռիզա փա-
շային :

Երասթին գործոց պաշտօնեայ Եվ
Ղալիպ փաշան Էվթաֆի փերասետու
անուանեցաւ .

Ի վերջի վերառեսուչ Հատկ պա-
շան պանծուց պաշտօնիայ անուանեցաւ
սիրտանակ Մուսա Սափակի վաշալին:

Եւս փոփոխութեան պատճառը Դաւ
նութեան իշխանութեանց զորքերէն ծա-
ւած զժուարկութիւններն են :

Մայրաքաղաքին Ղազդոնյ, Ռուսի-
ոյ, Բրուսիյ եւ Սարտեկիայի ղեկավա-
ններ Համաձայն ծանուցաշիրներ տուին
Բ. Պրան, խնդրելով որ շուտով սրա-
նասանան մի արփի:

Այնպէս չարքշարժի զիշը՝ Քարոյ՝
մեծ ծովափան առեւը պաշտենէյի ժո-
ղով մը ըլլալէն ետեւ՝ հայսերական կա-
ռավարութիւնը օգոստոսիաւ Խճքնկա-
լէն Տրամանաւը պատասխան տուաւ վե-
րոյնիկոյ ծանուարցիկներուն։

Գաղղիոյ զեապանը ինչ կատարվորու-

Թեկէն առած հրահանգներուն նայելով՝ չկրցաւ ընդունել Ռ. Գրան պատասխանը, եւ իր ծանուցադրին մասըը վրայ հաստատ կեցաւ:

Այս տնայնիկաւ եւ ջառաջ պարտաւոր ձեռքով Բարձր. Բէշեմ փաշան արժան դատեց հրաժարել մեծ կարգընտելութեան, եւ ինքնընդ զգոստաւաւ Ինքնակալին որ իր հրաժարականն ընդունելու համար:

Օգոստոսի 1-ին Ինքնակալը համեցաւ անոր ինքնընտելութեան, եւ մեծ կարգընտելութեան պաշտօնը Բարձր. Սուլթան փաշային յանձնեց:

Սուլթան պաշտօնէն ալ փոփոխութիւնը նոյն պատճառաւ է:

Օգոստոսի 1-ին Ինքնակալը ուղղելով Բարձր. Բէշեմ փաշային մեծ հանձարն ու ծանուցեալ փորձառութիւնը արդիւնաւոր ընել միշտ յօգուտ տեղութեան, զանկալ Թանգիմաթի Բարձր. Ժողովին նախագահ անուանեց փոխանակ Պարպուզը Սէհմէտ փաշային:

Երկու շաբթի իրիկուն Ռ. Գրան պաշտօնէն հեռացաւ Պաղլեյի դեսպանին խնդրոյն վրայ վերստին խորհելու համար Բարձր. Սուլթան փաշային տունը ժողով ընել, որ մինչեւ առաւել ժամը տասն երկու քան տեղէն:

Երեքշաբթի առտու վերջնական արտասխան մը պիտի տրվէր Պաղլեյի դեսպանին, որ ինքն առած պատասխանը իր կառավարութեան ուղղութիւն պէս չըլլար նաւ պիտի նստէր երթար. բայց Սարսիլիայի շոգնակը որ երեկ պիտի երթար, որ մը վար գրվելով՝ կրեւել որ նոր պայմանագիր տրվեց Ռ. Գրան:

Երեքշաբթի գիշեր տեղութեան պաշտօնէն հեռացաւ Պաղլեյի ընդունելու Բարձր. Սուլթան փաշային տունը, որ մինչեւ առաւել ժամը տասն երկու քան տեղէն:

Արաբի թէ այս ժողովն ալ Պաղլեյի կառավարութեան խնդրածին պէս պատասխան չտուաւ:

Ինչպէս որ Բարձր. Պաղլեյի դեսպանը զաղղեալան Այսօր շոգնակը 21 թիւն զանօթ արձակեց, հետեւեալ յարաբերութիւնները կարեցան Պաղլեյի կառավարութեան եւ Ռ. Գրան մէջ:

Ժամը վեցին՝ Պաղլեյի դեսպանը Տարա-Պահաճի պալատը երթալով օգոստոսի 1-ին Ինքնակալին ընդունելու պատիւ ունեցաւ:

Արաբի թէ Պաղլեյի դեսպանը քիչ օրէն պիտի մեկնի մայրաքաղաքէն:

Աւրաթ օրը Տաճկաց Պարսկան Պայրաթի տուն ըլլալով, օգոստոսի 1-ին Ինքնակալը ըստ սովորութեան Թափ-Պարսի պալատէն փառաւոր հանդիսիւ Սուլթան Ահմէտի մզկիթը գնաց:

Արձանական արարողութիւնները կատարվեցին ետեւ. Սուլթան կայսերական վեհապետութիւնը Թափ-Պարսի պալատը գտնուելով, տեղութեան նախարարներուն եւ բոլոր բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն ծառայական յարգանքը ընդունեց:

Մայիս օրը Բարձր. Բէշեմ փաշան արքունի պալատը երթալով օգոստոսի 1-ին Ինքնակալին հետ երկար խօսակցելու պատիւ ունեցաւ:

Այս տնայնիկէն ետեւ՝ Բարձր.

Բէշեմ փաշան Բէշեմի Ինքնակալին եւ կայսերական կառավարութեան միւս բոլոր պաշտօնէնները արքունի պալատը կոչվեցան:

Բարձր. Պաղլեյի ժողովութեան մէկուն մէջ մեր արդոյ ընթերցողաց ծանուցելով, որ Թանգիմաթի հիմնական օրէնքները լմնցնելու համար հաստատված յանձնաժողովը պէտք եղած կանոնադրութիւնները հետ գհետէ պիտի հրատարակէր. ու միանգամայն խոստացելով էլ որ մենք ալ զանոնց հրատարակենք: Այս պայտի ալ կը հրատարակենք կայսերութեան դատաստանական կարգաւորութեան վերաբերեալ կանոնադրութիւնը, որ պաշտօնէն ժողովին ընդունվելով օգոստոսի 1-ին Ինքնակալին ալ վաւերացած է:

ԴԱՏԱՏՈՒՄԵԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Այս խնդրոյն վրայ զբաղող յանձնաժողովին առաջին նստին Պ. Թիւ յօդուածին արձանագրութեան համեմատ, դատաստանական խնդիրներուն ամենը չորս մասերու բաժնուած է իրարմէ բոլորովին զատ, որ ասորէն է.

Ա. Սահմանափակ իրաւարարութիւնը.

Բ. Սահմանափակ պատժարարութեան իրաւարարութիւնը.

Գ. Սահմանափակ վարչական իրաւարարութիւնը:

Ամենուն արդարութիւն ընելու համար զանազան աստիճան տնայնիկն ու ժողովները հետեւեալ կերպով բաժնուած են տեղութեան ալ եւ ալ երկրորդուն մէջ:

Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով
Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով
Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով
Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով
Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով
Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով
Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով
Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով
Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով
Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով	Պաղլեյի ժողով

Այս յուշակին համեմատ՝ ամէն մէկ նահանգ՝ որ էն շատը 20 վիճակ իր մէջ ունենալով երկու հազարէն մինչեւ չորս հազար տուն կը պարունակէ, պիտի ունենայ խաղաղութեան դատաստանարան մը, հաշտարար տնայնիկ մը, հասարակ տնայնիկ տնայնիկ տնայնիկ մը ու քաղաքական ժողով մը, իրաւարարութեան առջին աստիճանը կատարելու համար, որ է հաշտեցնելը:

Ինչ քիչը երեք նահանգ ու էն շատը հինգ նահանգ մէկ ըլլալով՝ գաւառաւորութիւն մը կը կազմեն, որուն մէջ պիտի հաստատվի պատժական տնայնիկ տնայնիկ մը:

Ամեն 3 գաւառաւորութիւն էն քիչը այսինքն 9 էն մինչեւ 15 նահանգ՝ գաւառ մը պիտի կազմեն, որուն ամենէն զիտաւոր քաղաքին մէջ բոլորը տնայնիկ մը պիտի հաստատվի:

Ինչ քիչը 2, ու էն շատը 7 գաւառ՝ կուսակալութիւն մը կը կազմեն, որուն ամենէն զիտաւոր քաղաքին մէջ պիտի ըլլայ գաւառան մը ու գերագոյն տնայնիկ մը:

(Այս բաժանումով գաւառներուն հիմնական թիւը՝ 136 էն 100 ի կը մտնենայ, ու կուսակալութեան թիւն ալ՝ 32 էն միայն 27 ի կըլլայ):

Դատաստանական դատարարութեան պաշտօնատարները իրենց յառաջողութեամբ կը կարգվեն, ժողովներուն եւ ամբաստանելոյ իրաւարարութիւն ընելու տնայնիկները ընտրուելու համար պիտի որոշուին. ասոնց իրենցմէ պահանջուած պարտաւորութեանցը ու իրենց տրուած յատկութեանցը սահմանին մէջ գործելու բոլորովին ազատ ըլլալով՝ թիւերնին չպիտի կրնայ աւելնալ. կամ թէ ժողովներն ու ամենները հրամանաւ չպիտի բաժնուին, եւ ուրիշ պաշտօններու գործելու համար իրենց յատուկ եղած պաշտօններէն չպիտի հանուին. անոնց յառաջողութեանը անպատճառ հաստատուած կարգադրութիւններուն հեղեհակութեամբ պիտի ըլլայ:

Դատարարական դատարարութեան պաշտօնատարները ու առ հասարակ բոլոր բնակիչները իրաւաւոր պիտի ընտրուին. գաւառական իրաւաւոր թիւերը ունեցող իշխանութեան բոլոր այն բնական ու արդարութեան զուրկ գործընթացը դէմ որ կրնան հասարակաց բարօրութեանը վնասել: Արդեւ որ ասանկ հասարակաց օգտին վերաբերեալ դէպքերու մէջ իրենց պարտաւորութիւնը կատարելու անփոյթ կրնան, հասարակաց պաշտօնատարութեան կողմէն ասանկ անտի կոչուին. ասանկները երեւոյնաբար ու թիւն ընտրելու ծանր պատիժներով պիտի պատժվին:

Դատարարական պաշտօնատարները բնական կրնար մտնել ուրիշ պաշտօնական կամ առանձին պաշտօնի մը, թէ թուականը ըլլայ թէ չի:

Դատարարները միայն մէկ յանցանք մը ընելով ալ պիտի զրկուին իրենց պաշտօնէն:

Սխառները եւ առ հասարակ բոլոր դատարարները անվաւեր պիտի համարուին՝ թէ որ անոնց իրաւունք տուող օրենսդրանքն ու յօդուածները մէջ ջերնին յիշատակուած չըլլան:

Օրինադրոյ մէյմէկ վաւերական օրինակը՝ պաշտօնական կերպով ամեն տնայնիկու գիւնատնայնիկ մէջ պիտի զրուին:

ՀԱՏՈՒՄԵԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒԹԵԱՆ

1. Ամեն նահանգ մէյմէկ խաղաղութեան դատաստանարան պիտի ունենայ՝ հատկութեան ընելու համար, որուն մէջ կուսակալութեան զիտաւոր քաղաքը եղած դատարանէն կախում ունեցող գաւառաւոր տնայնիկ (նայիպ) մը պիտի գտնուի, այս դատաստանարանին նախագահը առաւել տնայնիկ գաւառաւոր (մոլլա) մը պիտի ըլլայ:

2. Այս պաշտօնատարները միշտ եղած տեղերուն կարեւորութեանը նայելով՝ հինգ կարգի բաժնուած պիտի ըլլան ու իրենց վարձքն ալ համեմատութեամբ պիտի ըլլայ:

3. Դատարարներէն անոնք՝ որ արդէն հին կանոններուն համեմատ տեղ տեղ գաւառաւորութիւն ընելու համար ընտրված են, կրնան փոխվել ու իրենց արքունական դոնձէն իրենց յատկացած թոշակը առնել ըստ հին սովորութեան:

4. Այս դատարարները իշխանութեան պիտի ունենան դատելու քաղաքական դատարար, որոնք պիտի կրնան նաեւ կառավարութեան իշխանութեան ալ գաւառիկ՝ երբոր իրաւունքի տէրերը ու զին կայսերական խաղաղութեան անօրէնութեանը համեմատ:

ՀԱՏՈՒՄԵԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒԹԵԱՆ

1. Թէպէտ տեւաւորական խնդիրները քաղաքական դատարան կարգին մէջ պէտք է որ պարունակուեն, բայց վաճառականութեան համար առանձին իրաւաւորութեան մը սահմանուած է որ այս տեսակ գործերը շուտով եւ պաշտօն կերպով տնայնիկ:

Ամառականաց, սեղանաւորաց ու անոնց հետ գործ ունեցողներուն մէջ կատարված բոլոր պայմանագրութիւնները, մուրհակները, փոխանակագրութիւնները եւ այլն՝ այս իրաւաւորութեան սահմանին մէջ են:

Առեւտրական կարեւորութեան մը ունեցող նահանգներու մէջ, նախ խաղաղարար տնայնիկ մը հաստատված է որ առեւտրական խնդիրները հաշտութեամբ լմնցնեն:

Իւրեքանչիւր տնայնիկ իշխանութեան սահմանին մէջ առ ժամանակեայ կերպով կրնայ մէկ քանի նահանգներ ունենալ: Այս տնայնիկ շատարար տնայնիկ կոչուի:

2. Նահանգաց մէջ դատարար վաճառականներէն ասորին էն քիչը հինգ հարիւր զուռուշ հարի վաճառողները՝ երկու տարին անգամ մը պիտի ժողովին, որ մէկ տեղ հարիւր տնայնիկ համար մէկ անգամ ընտրուին այս ընտրութիւնները՝ վաճառականաց ու խաղաղութեան մէջ կատարվեալ յարգուած անձինք ըլլալու են:

Այս կերպով ընտրուածներէն ամեն ամիս երեքական անգամ իրենց կարգաւոր պիտի որոշվին, որ իրենց հետ զիւրաւորվելու մէջ ալ տնայնիկ հաշտարար տնայնիկ կազմեն:

Այս տնայնիկ շաբաթը անգամ մը նիստ պիտի ունենայ կիրակի կամ տոնի օրերը:

Այն գործերը որ հաշտութեամբ չեն կրնար լմնանալ ու 250 զուռուշէն աւելի կրնան, պաշտօնական տեղեկագրով (մաղպաթա) մը վաճառականութեան ատկաններուն պիտի խրվուին:

Դիւանագրովը ամեն մէկ նստին 25 զուռուշ վարձք պիտի առնէ առեւտրականութեան:

3. Ամառականական խնդիրները գաւառաւորութիւններու մէջ եղած ասորին առեւտրական իրաւաւորութեան դատարարութեան վնասուելը բանէր ըլլալուն, ամեն գաւառի մէջ մէյմէկ առեւտրական տնայնիկ հաստատուած է, որ զրուսաւոր քաղաքին մէջ նիստ ընելով բնորին տնայնիկ գործն ու բոլորը առեւտրական գործը պիտի կատարէ:

